

Schoolbezoeken anno 2017: Rekening houden met verschillen

Opvallende zaken uit schoolbezoeken 2016-2017

Het afgelopen schooljaar werden door projectmedewerkers van BSL-Utrecht dertig scholen bezocht. Deze schoolbezoeken waren verrijkend voor zowel deelnemende scholen als het project. Scholen zetten de begeleiding en ontwikkelbehoefte van (individuele) starters steeds meer op de voorgrond. Dit gebeurt vanuit de programma's die scholen inmiddels ontwikkeld hebben. Opvallende zaken die naar voren komen uit de schoolbezoeken zijn het omgaan met verschillen tussen startende leraren, het denken in fasen in de ontwikkeling van startende leraren en de rol van de vakbegeleider. Aandachtpunten voor het komende jaar zijn het vastleggen van het inductiebeleid en de verdere invulling van het tweede en derde jaar van het inductietraject.

Verschillende starters en verschillen tussen starters

Veel scholen geven aan dat de groep startende leraren steeds diverser wordt. Er zijn startende leraren met en zonder ervaring in het lesgeven, leraren die rechtstreeks van de lerarenopleiding komen, zij-instromers en stagiaires; de leraren in opleiding. Ook het startmoment kan verschillen: aan het begin van het schooljaar of later gedurende het schooljaar.

Schoolopleiders proberen steeds meer rekening te houden met verschillen in achtergronden en behoeften van startende leraren. Ze balanceren tussen het zoeken naar een gemeenschappelijke noemer in de ervaringen tijdens bijeenkomsten voor starters en proberen in te spelen op individuele verschillen door het ontwikkelen van flexibele inductietrajecten. Er wordt rekening gehouden met de verschillen tussen starters in individuele inwerktrajecten naast de meer generieke inductietrajecten. Het is zoeken naar een goede balans hierin.

Driejarige inductie of gefaseerde inductie?

Zeventien van de dertig scholen geven een tweede en/of derde inductiejaar vorm. Dit aantal is duidelijk gestegen ten opzichte van vorige jaren. Veel scholen (ruim 60%) geven aan moeite te hebben met de precieze invulling van het tweede en derde inductiejaar. Dit sluit aan bij een ontwikkeling in denken binnen de projectgroep. We zien dat het denken in jaren belemmerend kan werken. Omdat leraren zich in verschillende tempo's ontwikkelen, lijkt het meer voor de hand te liggen om te denken in ontwikkelingsfasen van startende leraren (zie kader).

In het tweede en derde jaar vinden veel activiteiten plaats waarin leraren met elkaar leren, zoals bijvoorbeeld in (begeleide en onbegeleide) intervisiesessies en collegiale visitaties. Daarnaast vinden er activiteiten plaats die meer gericht zijn op de individuele ontwikkeling van leraren, bijvoorbeeld in de vorm van observatie en individuele coaching. Vaak gaat inductie in het derde jaar over in de gezamenlijke professionele ontwikkeling voor alle leraren. Dit gebeurt door de nieuwe leraren steeds meer deel te laten nemen aan professionaliseringsbijeenkomsten voor de ervaren leraren en door eigen keuzes op het gebied van de professionele ontwikkeling te stimuleren.

Ontwikkelingsfasen

De projectgroep ontwikkelt concrete handvatten voor scholen om dit fasendenken in een inductietraject te integreren aan de hand van een aantal fasenmodellen (Smit, 2002; Conway & Clark, 2003). Hieruit vloeien de volgende fasen voort:

- 1) Ingroeien: kennismaken en ingroeien,
- 2) Verbreden: de leerlingen en de leerstof
- 3) Verdiepen/Specialiseren: bijvoorbeeld vakinhoudelijke en vakdidactische ontwikkeling, mentoraat, leerlingbegeleiding et cetera.

Referenties

Smit, C. (2002). Stages of concern. Gevonden op: <http://www.kessels-smit.com/nl/417>

Conway, P., F., & Clark, C., M. (2003). The journey inward and outward: a re-examination of Fuller's concerns-based model of teacher development. *Teaching and Teacher Education*, 19(5), 465-482. doi:[https://doi.org/10.1016/S0742-051X\(03\)00046-5](https://doi.org/10.1016/S0742-051X(03)00046-5)

De verschillende rollen van de schoolopleiders en de vakbegeleiders

Uit de gesprekken komt naar voren dat taken en verantwoordelijkheden van de schoolopleider redelijk uitgekristalliseerd zijn. Voor de vakbegeleiders zijn die niet altijd duidelijk. Het verdient aanbeveling om duidelijke afspraken te maken omtrent het inductiebeleid en taakverdeling. De schoolleider, schoolopleider en vakbegeleider kunnen hier samen naar kijken. Vanuit BSL-Utrecht worden op 20 en 27 maart a.s. werkbijeenkomsten georganiseerd voor de vakbegeleiders. Meer informatie is te vinden op de website van BSL (www.bsl-utrecht.nl).

De verankering van de inductie in het beleid

Een groeiend aantal scholen (57%) is het afgelopen jaar aan de slag gegaan om de visie, het beleid en het inductieprogramma vast te leggen. Sommige scholen geven aan vragen te hebben over hoe ze het schrijven van beleid gestructureerd aan kunnen pakken. Dit komt ook het komend jaar tijdens de schoolbezoeken aan de orde.